

Gemeente Brummen

Kadernota 2013 - 2016

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1 – Inleiding	3
2 – De financiële positie van Brummen.....	4
2.1 Jaarrekening 2011	4
2.2 1 ^e Bestuursrapportage 2012	5
2.3 Bijgewerkte uitkomsten 2013 tot en met 2016.....	5
2.4 Inkomsten van de gemeente Brummen.....	5
2.5 Samenvatting financiële positie gemeente Brummen	6
3- Ontwikkelingen	7
3.1 Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	7
3.2 Versoberingen en faseringen die deels al in gang zijn gezet	7
3.3 Bouwgrondexploitatie.....	7
3.4 Regionale Uitvoerings Dienst (RUD)	8
3.5 Brandweer IJsselstreek.....	8
3.6 Overheveling AWBZ naar WMO	8
3.7 Overheveling Jeugdzorg naar gemeenten.....	9
3.8 Wet Werken naar Vermogen	9
4- Kansen.....	10
5- Keuzes voor de raad	11
5.1 Mogelijke maatregelen.....	11
5.2 Maatregelen zonder bezuinigingsperspectief	12

Bijlagen

1. Overzicht maatregelen
2. Effecten versobering en fasering (bijlage 9 bij programmabegroting 2012)
3. Uitwerking motie 3-11-2011 rond wenselijke stand van de algemene vrije reserve AVR

1 – Inleiding

De Kadernota 2013 heeft als doel een kaderstellend debat in de gemeenteraad van Brummen te faciliteren. De uitkomst van dat debat moet richting geven aan het opstellen van de programmabegroting 2013-2016. In het kader van gehouden interviews rond de vereenvoudiging van de beleids- en budgetcyclus is opnieuw benadrukt dat de kadernota nog meer een inhoudelijk instrument moet zijn dan een financieel document. Vanuit die gedachte prevaleert kwalitatieve informatie boven kwantitatieve data. De focus zou moeten liggen op nieuwe vraagstukken en de grotere ontwikkelingen in al bestaande thema's.

In 2011 heeft het college het organisatieontwikkelingsprogramma "Van Partij naar Partner" vastgesteld. Het programma is de start van een fundamentele heroriëntatie op de rol en positie van de gemeente in de Brummense samenleving op de middellange en lange termijn. Diverse ontwikkelingen zoals de veranderende samenleving, demografische ontwikkelingen en de schaarse middelen, vormen de aanleiding om als gemeente een dergelijk traject op te starten.

Essentieel is dat een visie wordt opgesteld over de wijze waarop de gemeente Brummen samen met de samenleving op termijn wil gaan functioneren. Aan de integrale toekomstvisie wordt reeds met vertegenwoordigers en inwoners uit de samenleving hard gewerkt. Parallel hieraan wordt gewerkt aan een visie op de gemeentelijke organisatie. Welke eisen worden er gesteld aan de medewerkers van de gemeente Brummen en op welke wijze moeten zij georganiseerd worden om uiteindelijk de resultaten van de integrale toekomstvisie succesvol waar te kunnen maken.

De situatie waarin thans een voorziening wordt getroffen voor mogelijke negatieve grondexploitaties maakt de voortgang ten aanzien van de toekomstvisie en de organisatieontwikkeling des te urgenter. Daar waar al een start is gemaakt met het kritisch kijken naar de eigen kerntaken, budgettering en processen, zal met ingang van het lopende jaar een grote sprong vooruit moeten worden gemaakt. Omdat de voorziening een grote impact heeft op de financiële positie van de gemeente Brummen dienen maatregelen te worden getroffen om in een meerjarenperspectief de financiën op orde te krijgen en te houden. Bij voorkeur wordt gezocht naar maatregelen die zo min mogelijk afbreuk doen aan de ambities van de gemeente Brummen om de leefbaarheid binnen de gemeente Brummen te handhaven of zelfs te vergroten. Dat er mogelijk ingrijpende beslissingen moeten worden genomen die op onderdelen wel een grote invloed op de samenleving (en de gemeentelijke organisatie) hebben, is op voorhand echter niet uit te sluiten.

Vooralsnog voorziet de voorliggende kadernota in een tweeledige aanpak. In de eerste plaats worden maatregelen voorgesteld die op korte termijn geëffectueerd kunnen worden en die, als gevolg van de reeds in gang gezette processen, toch aan de orde zouden zijn gekomen. Dit zijn maatregelen in de volgende categorieën:

- financieel technische maatregelen, zoals het verlengen van afschrijvingstermijnen en het hantieren van restwaarden voor gemeentelijk vastgoed,
- basismaatregelen, die betrekking hebben op keuzes om primaire producten sober in te richten en minimaal uit te voeren,
- maatregelen op de diverse bestemmingsreserves.

Hiermee kan op de korte termijn een positieve ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente worden gerealiseerd. Vervolgens zijn maatregelen te formuleren die grote beleidswijzigingen met zich meebrengen en naar hun aard en omvang merkbaar zullen zijn voor de samenleving en de gemeentelijke organisatie. Vanwege de nauwe samenhang met de uitkomsten van de integrale toekomstvisie en de organisatieontwikkeling kunnen gefundeerde uitspraken over dit type maatregelen pas plaatsvinden nadat beide trajecten zijn afgerond. Bij het opstellen van de begroting 2014 zal helder zijn of en hoe deze maatregelen hun beslag dienen te krijgen.

2 – De financiële positie van Brummen

2.1 Jaarrekening 2011

In de jaarrekening 2011 is een voorziening getroffen voor mogelijke nadelige grondexploitaties. Daardoor is het jaar 2011 afgesloten met een verlies van € 14,3 miljoen.

De consequenties van deze aanpassingen in de jaarrekening zijn zeer ingrijpend. Het legt een groot beslag op de begrotings- en reservepositie voor de aankomende jaren. Een toelichting op de begrotingspositie is opgenomen in de paragrafen 2.2 en 2.3.

Het totale eigen vermogen per 31-12-2011 is nog slechts € 492.000 positief. In onderstaande tabel is een nadere specificatie van de opbouw opgenomen (bron jaarrekening 2011).

Algemene reserves	
Weerstandreserve	2.928.000
Vrije reserve	5.129.528
Totaal	8.057.528
Bestemmingsreserves	
Renovatie monumenten	97.455
Integratie nieuwkomers	93.454
Speelwerktuigen	110.722
Gemeentedeel VVE/GOA	152.447
Structuurplan Spelen	0
Duurzaamheidsprojecten	283.241
Ligt op Groen	350.078
Bovenwijkse voorzieningen	13.572
Brummen Digitaal (EGEM-I)	224.927
IHP	2.669.399
Volkshuisvesting	98.340
Reconstructie Hazenberg	0
Uitvoering WMO-taken vanaf 2007	1.000.000
Onderhoud rijwielpaden	108.679
Toerisme	0
Rioolrechten	323.027
Afvalstoffenheffing	1.110.099
Re-integratie	57.655
Voorzieningen voor de Jeugd.	34.529
Totaal	6.727.624
Verlies 2011	-14.292.385
Totaal eigen vermogen	492.767

2.2 1^e Bestuursrapportage 2012

De 1^e Bestuursrapportage over 2012 toont een negatief resultaat. Met dit nadeel slaat het initiële begrotingsvoordeel om in een begrotingstekort. Het saldo van de structurele ontwikkelingen bedraagt meer dan een half miljoen nadelig. Hierbij wordt verder verwezen naar de 1^e Burap 2012 die ook voor raadsbehandeling is geagendeerd in juni 2012. Om dit negatieve resultaat op te kunnen vangen moet in komende begrotingen ruimte worden gevonden. Deze structurele ontwikkelingen zijn meegenomen in de bijgewerkte uitkomsten 2013 tot en met 2016 (zie 2.3)

2.3 Bijgewerkte uitkomsten 2013 tot en met 2016

In november 2011 is de programmabegroting 2012 door de raad vastgesteld. Hierna zijn er diverse ontwikkelingen geweest die deze cijfers beïnvloeden zoals de uitkomsten van de 1^e Bestuursrapportage 2012 (zie 2.2), de jaarrekening 2011 en de ontwikkelingen in de uitkering uit het gemeentefonds. Onderstaand is de doorrekening, op basis van het bestaande beleid, weergegeven.

Onderwerp	2013	2014	2015	2016
Uitkomst Programmabegroting 2012 -2015	9.000 V	229.000 V	-349.000 V	349.000 V
Gevolgen vormen voorziening bouwgrond	778.663 N	778.663 N	778.663 N	778.663 N
Overige mutaties, incl 1 ^e burap	421.938 V	12.440 N	173.938 V	435.325 V
Uitkomst meerjarenperspectief (huidig beleid)	347.725 N	562.103 N	255.725 N	5.662 V
Aandeel in rijksbezuinigingen 2013-2016, stelpost	395.000 N	428.000 N	440.000 N	440.000 N
Gevolgen gemeentefonds BTW verhoging 1-10-2012	150.000 N	150.000 N	150.000 N	150.000 N
Nieuwe uitkomst	892.725 N	1.140.103 N	845.725 N	584.338 N

Voor het aandeel in de rijksbezuinigingen is een stelpost opgenomen. Deze is gebaseerd op de berichten over de voorgenomen maatregelen uit het Catshuisoverleg. Of en in welke mate deze maatregelen daadwerkelijk worden doorgevoerd, zal begin juni duidelijk worden. Pas dan kan ook een specifieke doorrekening voor de gemeente Brummen worden gemaakt. Wel is alvast de nu bekende informatie over de BTW-verhoging meegenomen.

2.4 Inkomsten van de gemeente Brummen

De gemeente is voor de jaarlijkse inkomsten voor een groot deel afhankelijk van de landelijke en provinciale overheden. In 2012 betreft het een bedrag van € 24 miljoen, 63% van de totale inkomsten.

	Bedrag	Percentage
Algemene uitkering	17,8 mln	47%
Doeluitkeringen	6,2 mln	16%
Belastingen	3,7 mln	10%
Rente en dividenden	0,4 mln	1%
Afvalstoffenheffing	2,1 mln	6%
Rioolrechten	2,7 mln	7%
Reserves	1,1 mln	3%
Leges en rechten en overig	2,9 mln	8%
Huren en pachten	0,7 mln	2%
Totaal 2012	37,6 mln	100%

Het eigen gemeentelijk belastinggebied in de vorm van de onroerende-zaakbelastingen, de woonforenzen- en de toeristenbelasting zorgt voor 10% van de inkomsten. Deze omvang is tot stand gekomen op basis van het beleid van 100% kostendekking van de rioolrechten en de afvalstoffenheffing en toepassen van de inflatiecorrectie op de OZB.

Wanneer de beperking van een stijging van het percentage OZB met enkel de inflatiecorrectie wordt losgelaten, kan per % stijging gerekend worden met een stijging van de opbrengst OZB van €30.000. In een uiterste situatie (rekenend met een “redelijk peil van de eigen heffingen” dat door het rijk wordt aangehouden bij het zogenoemde artikel 12 beleid) is een opbrengstvermeerdering van ca. € 1.600.000 mogelijk.

In onderstaande tabel (bron Provincie Gelderland) is een vergelijking gemaakt met de belastingdruk bij andere gemeentes binnen Gelderland.

Belastingdruk / inwoner	Brummen	Gelderland	20-50.000 inw. (landelijk)
OZB	142	201	164
Afvalstoffenheffing	93	83	85
Rioolrechten	128	84	87
TOTAAL	363	368	337

2.5 Samenvatting financiële positie gemeente Brummen

Om op basis van de uitgangspunten van het huidig beleid tot maatregelen te komen om de gemeente Brummen financieel toekomstbestendig te houden, moet een forse inspanning gepleegd worden. De provincie Gelderland ziet er op toe dat dit ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd en hanteert hiervoor een termijn van vier jaren. Dit houdt in dat de gemeente Brummen op 31-12-2016 zich in een gezonde financiële situatie bevindt.

Om dit te bereiken, is het nodig de reservepositie op een aanvaardbaar peil te brengen. Op basis van het huidige beleid is de gewenste omvang als volgt:

Weerstandsreserve	€ 2,4 miljoen
Algemeen vrije reserve	€ 1,0 miljoen
Bestemmingsreserves	€ 6,7 miljoen
Totaal	€ 10,1 miljoen

De noodzakelijke omvang van de bestemmingsreserves kan verlaagd worden door andere beleidskeuzes te maken. Opties die het college hiervoor ziet zijn opgenomen in de voorgestelde maatregelen (hoofdstuk 5).

In de raadsvergadering van 3 november 2011 heeft de raad het college opgeroepen om “een systematiek te ontwikkelen waaruit een wenselijke stand van de Algemene vrije reserve volgt ten behoeve van een robuuste bedrijfsvoering en het scheppen van de mogelijkheid van toekomstige eenmalige investeringen en deze voor te leggen aan de raad”. In bijlage 3 is een systematiek uitgewerkt waarmee het college uitvoering wil geven aan de motie. Het bedrag van € 1,0 miljoen AVR is hierop gebaseerd..

Naast het incidenteel vrijmaken van gelden (€ 10,1 miljoen), moet ook rekening gehouden worden met een structurele kostenreductie van ca. € 1 miljoen op jaarbasis voor de jaren 2013 tot en met 2016.

3- Ontwikkelingen

In de beschrijving van onderstaande ontwikkelingen dienen zich ook toekomstige keuzes aan voor de gemeente Brummen. Dit geldt vooral voor de ontwikkelingen zoals vanaf paragraaf 3.2 beschreven. De algemene uitkering uit het gemeentefonds (paragraaf 3.1) is te beschouwen als een autonome factor.

3.1 Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

Rijksbezuinigingen

Jaarlijks krijgen de gemeenten via een circulaire in mei/juni een eerste inzicht in de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Gelet op de financiële taakstelling waarvoor het Kabinet zich gesteld ziet, is het de vraag hoe concreet die informatie zal zijn. Het is niet ondenkbaar dat dan de eerste signalen worden afgegeven, maar dat pas in september rond Prinsjesdag meer duidelijkheid komt. Dit bemoeilijkt het proces van begrotingsvoorbereiding voor de gemeente. Er moet dan voorlopig worden gewerkt met aannames over de mogelijke effecten van de beslissingen op rijksniveau.

De herverdeling van het Gemeentefonds

Op Rijksniveau wordt gewerkt aan een onderzoek waarbij de manier van verdelen van de algemene uitkering grondig tegen het licht gehouden. Het onderzoekstraject startte in het najaar van 2010 en kan leiden tot voorstellen voor een gewijzigde verdeling in de komende jaren. De omvang van de algemene uitkering staat in dit traject niet ter discussie: het gaat alleen om de verdeelsystematiek.

Hoe een herverdeling voor Brummen zal uitpakken is nog niet aan te geven, ook niet in welk tempo dit zal gebeuren. Komt er een geleidelijke herverdeling in een aantal jaren of niet? Wel heeft het Rijk al aangegeven dat een herverdeling niet eerder dan vanaf 2014 wordt ingevoerd. Dit gelet op het feit dat er veel op de gemeenten af komt rond decentralisaties en bezuinigingen.

3.2 Versoberingen en faseringen die deels al in gang zijn gezet

Al een aantal jaren loopt het proces van “*versobering en fasering*”. Dit moet leiden tot structurele bezuinigingen met een uiteindelijke omvang van € 1,7 miljoen vanaf 2015. Bij onderdeel 2.3 is al aangegeven dat het “halen” van deze bezuinigingsdoelstelling essentieel is om de begroting op het huidige niveau toekomstvast te houden, dus nog los van nieuwe ontwikkelingen die op de gemeente afkomen. In bijlage 2 is een overzicht gegeven van deze bezuinigingen zoals opgenomen in bijlage 9 bij de programmabegroting 2012.

Onderdeel van de versobering is een taakstelling op de loonsom van de ambtelijke organisatie om deze te beperken tot het niveau uit de begroting van 2010, ondanks cao-afspraken en stijgingen van premies.

3.3 Bouwgrondexploitatie

Al een aantal jaren vereist de bouwgrondexploitatie bijzondere aandacht. De stagnerende woningmarkt heeft gevolgen voor de woningbouwprojecten Elzenbos en Lombok. Deze ontwikkelingen zijn vertaald in een regionale woningbouwprogrammering die maakt dat in de gemeente Brummen beduidend minder woningen gebouwd kunnen worden dan was voorzien ten tijde van de start van de projecten.

In financiële zin heeft dat ertoe geleid dat over het verslagjaar 2011 een voorziening voor nadelige grondexploitaties is gevormd van € 13,6 miljoen.

3.4 Regionale Uitvoerings Dienst (RUD)

Het kabinet heeft besloten tot het instellen van uitvoeringsdiensten op veiligheidsregio niveau. Gelderland vond de maat van de voorgestelde indeling te groot. De toenmalige gedeputeerde heeft hierop het initiatief genomen voor een intensief bottom-up proces met de Gelderse gemeentebesturen, de besturen van de zeven WGR regio's en de waterschappen. Dit heeft in de regio Stedendriehoek geleid tot een proces om te komen tot een Regionale Uitvoeringsdienst met de werktitel "Omgevingsdienst Veluwe IJssel" (OVIJ). Hierbij gaan taken op het gebied van (milieu) vergunningverlening en handhaving over naar de omgevingsdienst. Voor dit proces is een Gemeenschappelijke regeling voor de Omgevingsdienst Veluwe IJssel opgesteld met hierin onder andere opgenomen een voorstel voor stemverdeling en de opbouw van een weerstandsvermogen. Aan deze gemeenschappelijke regeling ligt een Bedrijfsplan voor de Omgevingsdienst Veluwe IJssel ten grondslag. In het Bedrijfsplan OVIJ is een begroting opgenomen. Het doel is dat de OVIJ op 1 januari 2013 formeel van start gaat.

Deelname in de RUD betekent voor de Brummense begroting 2013 een hogere last van € 86.000. Dit bedrag kan binnen de begroting worden terugverdiend als de RUD in staat is om de kosten op termijn in te verdienen.

3.5 Brandweer IJsselstreek

Samen met de gemeente Lochem en Zutphen vormt de gemeente Brummen de brandweercluster "IJsselstreek". De bekostiging van de cluster vindt plaats via budgetten die in 2011 in beheer aan de cluster zijn overgedragen. Verwacht wordt dat in de toekomst nog meer budgetten aan de cluster zullen worden overgedragen. Zo is het vrijwillige brandweerpersoneel per 1 januari 2012 in regionale dienst getreden. Verder wordt mogelijk de exploitatie van de kazernes overgedragen; voor de aanschaf (het eigendom) van het materieel zal mogelijk vanaf 2014 hetzelfde gelden.

In 2012 is het nog zo dat de drie deelnemende gemeenten aan de cluster betalen op basis van het eigen "historische" aandeel zoals dat in de begrotingen staat. Binnen de bestuurscommissie die de cluster aanstuurt wordt gesproken over "harmonisatie" van de gemeentelijke bijdragen en te leveren kwaliteit. Verwacht wordt dat deze harmonisatie in 2013 zal starten en in 2016 wordt afgerond. Voor Brummen betekent dit een gefaseerde verhoging van de bijdrage aan de clusterbegroting. In afgeronde bedragen: 2013 € 21.000, 2014 € 50.000, 2015 € 85.000 en 2016 € 129.000. Hier staat tegenover dat het cluster gevraagd is voor dezelfde bedragen een bezuinigingspakket op te stellen.

3.6 Overheveling AWBZ naar WMO

Op basis van het Regeerakkoord heeft het Kabinet veranderingen in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) aangekondigd. Zo kan, naar oordeel van het Kabinet, de begeleiding van cliënten het beste dichtbij mensen worden geregeld. Daarom worden deze functies overgeheveld vanuit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) naar de Wmo. Daarmee komt de uitvoering van deze taken bij de gemeente te liggen. Gezien de politieke situatie in Den Haag is de wet om dit te regelen echter (nog) niet in zicht.

Gemeenten zouden vanaf 2013 verantwoordelijk zijn voor die mensen die voor het eerst of opnieuw een beroep doen op begeleiding en vanaf 2014 voor alle mensen die in aanmerking komen voor begeleiding. Het gaat hier om begeleiding van mensen met een verstandelijke, of lichamelijke beperking, ouderen met somatische of psychogeriatrische problemen, volwassenen met psychiatrische problemen en jongeren met psychiatrische problemen in combinatie met opvoed- en opgroei problemen.

Met de overheveling is een rijksbudget gemoeid van tussen de € 2,1 en € 3,3 miljard, met een doelmatigheidskorting van 5% (tussen de € 105 en € 165 miljoen). Het kabinet stelt in 2012 een bedrag van € 47,6 miljoen (Brummen afgerond € 74.000) en in 2013 een bedrag van € 32,0 miljoen beschikbaar via de algemene uitkering. Deze middelen zijn bedoeld om gemeenten te compenseren voor de (transitie)kosten die samenhangen met de decentralisatie van de functie begeleiding uit de AWBZ. Welk bedrag er wordt overgeheveld naar de gemeente Brummen voor uitvoeringskosten is nog niet duidelijk.

3.7 Overheveling Jeugdzorg naar gemeenten

Op basis van het Regeerakkoord van het Kabinet moet de jeugdzorg wezenlijk anders georganiseerd worden. Er komt een nieuw financieel kader waarin alle huidige regelingen opgaan en er is nieuwe wetgeving aangekondigd. De stelselherziening maakt het mogelijk om ondersteuning en hulpverlening aan kinderen, jongeren en/of hun opvoeders inhoudelijk anders te organiseren. Gemeenten worden de verantwoordelijke bestuurslaag. Het Rijk blijft stelselverantwoordelijk.

In financiële zin gaat het bij deze decentralisatie om circa € 3 miljard. Met inbegrip van een efficiencykorting worden de budgetten van de volgende vormen van zorg (gefaseerd) overgeheveld:

- Centra jeugd en gezin;
- Begeleiding jeugd
- Ambulante jeugdhulp;
- Verblijf, dag, crisis
- Jeugd gezondheidszorg;
- Gesloten jeugdzorg
- Jeugdbescherming en jeugdreclassering

Voor de invoering ontvangen de gemeenten in 2012 € 16 miljoen en in 2013 € 48 miljoen. Voor uitvoeringskosten komt uiteindelijk € 55 miljoen beschikbaar.

3.8 Wet Werken naar Vermogen

De Wet werken naar vermogen (WWNV) beoogt te stimuleren dat zo veel mogelijk mensen door werk in hun eigen onderhoud voorzien. Deze wet vervangt straks de Wet werk en bijstand (WWB) en heeft gevolgen voor de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en de Wet Wajong. De voorgenomen invoeringsdatum van deze wet is 1 januari 2013. Het wetsvoorstel is op 1 februari 2012 aangeboden aan de Tweede Kamer.

Wat deze wet precies gaat inhouden is onduidelijk geworden door de val van het kabinet. Vooralsnog heeft Delta Zutphen een begroting 2013 opgesteld, waarin is uitgegaan van het invlechten van de beoogde herstructurering. Daarnaast werkt de begroting met de daling in de rijkssubsidie per SW-er. Deze begroting sluit met een nadeel van € 1.811.000. Dit nadeel kan nog binnen de vrije reserve van Delta worden opgevangen. Het meerjarige beeld laat een structureel tekort zien. Brummen zal rekening moeten houden met jaarlijkse tekorten vanaf 2015 van circa € 300.000. In 2014 zal het nadeel minder dan de helft hiervan zijn. Dit tekort komt ten laste van de rijksmiddelen voor re-integratie. Op zich dus geen begrotingsnadeel voor Brummen, maar het budget voor re-integratie wordt daarmee wel voor het grootste deel benut. Hierdoor blijft er minder budget over voor overige maatregelen ter stimulering van (her)intreding op de arbeidsmarkt.

4- Kansen

De gemeente Brummen is niet meer de belangrijkste actor, maar is één van de vele actoren die in het ruimtelijk-economisch en maatschappelijk speelveld actief zijn. Dit vraagt om een nieuwe rolverdeling en om een cultuurverandering. Meer regisserend; van een gesloten naar een open ontwikkeling. Niet alles meer zelf willen doen, omdat dat gewoonweg ook niet meer kan. En ook omdat dat te langzaam gaat.

Vanuit dit perspectief lijkt een intense samenwerking en ideevorming met bedrijfsleven, onderwijs, wetenschap, intermediaire organisaties en inwoners van onze gemeente steeds meer voor de hand liggend. Veel kennis, kunde en ideevorming is daar namelijk aanwezig.

De gemeente is met de toekomstvisie en organisatieontwikkeling begonnen om de noodzakelijke omslag gestalte te geven. Daarbij zullen op korte termijn, op een pro actieve wijze, de ideeën, innovatiekracht, creativiteit en betrokkenheid van de bestaande netwerken en de individuele inwoners door de gemeente Brummen gebruikt moeten gaan worden voor de maatschappelijke opgaven en de ruimtelijk-economisch ontwikkeling. Ook gaat de gemeente Brummen inspringen op initiatieven die door bedrijven en de samenleving zelf worden aangedragen. Van 'inspraak' gaat het naar 'coproductie' en andere besluitvormingsprocessen. Daarbij zullen de ervaringen in de omslag van, in het bijzonder, het bedrijfsleven van gesloten naar open innovatie als voorbeeld dienen.

5- Keuzes voor de raad

Om de gemeente Brummen toekomstbestendig te houden is het nodig keuzes te maken. Richtinggevend de uitspraken van de raad zijn hierbij noodzakelijk.

De gekozen aanpak van het college is tweeledig. In de eerste plaats worden maatregelen voorgesteld die op korte termijn geëffectueerd kunnen worden. Hiernaast zijn maatregelen opgesteld die grote beleidswijzigingen met zich meebrengen en naar hun aard en omvang merkbaar zullen zijn voor de samenleving en de gemeentelijke organisatie. Hierover kan een eerste richting worden bepaald. Vanwege de nauwe samenhang met de uitkomsten van de integrale toekomstvisie en de organisatieontwikkeling kunnen gefundeerde uitspraken over dit type maatregelen pas plaatsvinden nadat beide trajecten zijn afgerond.

5.1 Mogelijke maatregelen

De voorgestelde maatregelen dienen in een breed perspectief gezien te worden. Dit kan namelijk betekenen:

- uitgangspunten veranderen: dit zijn de zogenaamde financieel technische maatregelen zoals het aanpassen van afschrijvingstermijnen,
- uitgaven minderen: taken deels of geheel niet meer doen dan wel uitvoeren in de toekomst,
- inzet bestemmingsreserves: deze inzet valt deels onder het uitgaven verminderen. Op basis van het huidige beleid zijn deze reserves gevormd. Inzet van deze reserves leidt dus tot bezuinigingen op het huidige beleid,
- inkomsten vergroten.

Om deze bezuinigingsmaatregelen inzichtelijk te maken en de besluitvorming hierover te vergemakkelijken is een indeling gemaakt naar een drietal pakketten met een voorstel hoe hiermee om te gaan:

1. **Financieel technisch pakket**

Hieronder vallen financieel-technische maatregelen zoals het aanpassen van afschrijvingstermijnen en het werken met restwaarden bij afschrijvingen.

Het voorstel is deze bezuinigingsmaatregelen doorvoeren per 2013 of zoveel eerder als mogelijk.

2. **Basispakket**

Hieronder vallen posten die onzes inziens noodzakelijk zijn. Deze maatregelen hebben betrekking op keuzes om primaire producten sober in te richten en minimaal uit te voeren. Hiertoe behoort ook een herbezinning op de bestemmingsreserves. Ingeval op de lange termijn de begroting hier weer ruimte voor biedt, kan dit worden heroverwogen.

3. **Aanvullend pakket**

Hieronder vallen de hervormingen, verdergaande ombuigingen en bezuinigingen. Inzet van deze maatregelen wordt overwogen wanneer de overige genomen maatregelen onvoldoende resultaat opleveren.

In bijlage 1 is een uitwerking opgenomen van de maatregelen per pakket. Onderstaand is in beeld gebracht wat deze pakketten financieel kunnen opleveren. Deze pakketten zijn het resultaat van een snelle doorkijk. De genoemde bedragen zijn een serieuze inschatting, maar een nadere beoordeling kan leiden tot afwijkende cijfers.

In paragraaf 2.5 is aangegeven dat naast het incidenteel vrijmaken van gelden (€ 10,1 miljoen), ook rekening moet worden gehouden met een structurele kostenreductie van ca. € 1 miljoen op jaarbasis voor de jaren 2012 tot en met 2016.

TAAKSTELLING	2012	2013	2014	2015	2016

INCIDENTEEL	10.000.000				
Financieel technisch	200.000	100.000	0	0	0
Basis	2.856.965	82.854	195.854	1.120.854	620.854
Subtotaal	3.056.965	182.854	195.854	1.120.854	620.854
Subtotaal cumulatief	3.056.965	3.239.819	3.435.673	4.556.527	5.177.381
Aanvullend	1.110.000	0	0	0	15.000
Totaal	4.166.965	182.854	195.854	1.120.854	635.854
Totaal cumulatief	4.166.965	4.349.819	4.545.673	5.666.527	6.302.381

STRUCTUREEL	0	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Financieel technisch	0	12.588	176.562	176.562	176.562
Basis	230.692	653.273	1.148.503	1.211.928	1.289.998
Subtotaal	230.692	665.861	1.325.065	1.388.490	1.466.560
Aanvullend	50.000	349.177	749.973	744.857	860.167
Totaal op jaarbasis	280.692	1.015.038	2.075.038	2.133.347	2.326.727

5.2 Maatregelen zonder bezuinigingsperspectief

Naast de omvangrijke lijst aan maatregelen die is opgesteld, is ook een aantal opties kort beschouwd maar niet nader uitgewerkt vanwege het ontbreken van een concreet bezuinigingsperspectief. Hieronder is van drie grote ontwikkelingen binnen onze gemeente kort de overwegingen aangegeven waarom deze niet nader zijn uitgewerkt:

- Overgaan tot Wabo-breed overbrengen van taken in RUD
de gemeentelijke Wabo-taken meer dan nu in te brengen in de Omgevingsdienst Veluwe-IJssel. Op basis van de huidige inzichten lijkt het Wabo-breed uitvoeren van taken in een RUD kostenverhogend te zijn;
- Gemeentelijke huisvesting
Met het alsnog stopzetten van alle bouwactiviteiten voor het gemeentehuis en gemeentewerven moeten de al aangegane realisatiecontracten eenzijdig worden beëindigd met alle financiële gevolgen van dien. Ook is uit eerdere financiële doorrekeningen gebleken dat her- / verbouw van het gemeentehuis kostenefficiënter is dan het alsnog uitvoeren van eenmalig groot onderhoud en het blijvend gebruik maken van een energie- en onderhoudsintensief 'oud' kantoorgebouw. Voor de locatie van de gemeentewerf Arnhemsestraat is wel een bezuiniging ingeboekt. Daarnaast zijn onder financieel technische maatregelen de afschrijvingstermijn voor het gemeentehuis opgerekt en is rekening gehouden met restwaarden.
- Centrum Plan Eerbeek
Het Centrumplan is in ontwikkeling genomen. De gronden zijn overgedragen en de (sloop)werkzaamheden zijn gestart. Ook voor de herinrichting van het Oranje Nassaplein zijn de werkzaamheden voor de noodzakelijke (ondergrondse) infiltratievoorzieningen al gestart. Het alsnog stopzetten van de (bovengrondse) herinrichtingwerkzaamheden levert direct een voordeel op van ca. € 300.000, echter indirect kan daardoor geen aanspraak meer worden gedaan op de beschikbaar gestelde EFRO-subsidie (ca. € 450.000). Per saldo zou het alsnog stopzetten van de herinrichting dus resulteren in een negatieve bezuiniging en daardoor is deze optie niet opgevoerd. Ook zou forse afbreuk worden gedaan aan het proces met omwonenden en ondernemers.

Financieel-technisch pakket

	Pr.	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel financieel-technisch	i/s	2012	2013	2014	2015	2016
1	6	642.1 Lokaal onderwijsbeleid, huisvesting	IHP: herijking vrijval boekwaarde	i	200.000				
2	7	5.07.0 Huisvesting bestuursdienst	Afschrijvingstermijn voor gemeentehuis gaat van 20 naar 40 jaar + opnemen restwaarde van 10%	s			163.974	163.974	163.974
3	7	5.07.2 Werkplaatsen en opslagterreinen	Bij afschrijvingen rekening houden met een restwaarde van 10% voor nieuw-/verbouw gemeentewerf Brummen	s		12.588	12.588	12.588	12.588
4	2	613 - Bouwgrondexploitatie	Afsluiting bouwgrondcomplex Lombok gemeente	i		100.000			

Basispakket

	Pr.	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel basispakket	i/s	2012	2013	2014	2015	2016
1	1	601.1 College van B&W	College B&W: taakstelling op ondersteuning en voorzieningen	s		5.000	25.000	25.000	25.000
2	1	606.1 Voorlichting	GemeenteThuis beperken tot wettelijk vereiste publicaties, overige informatie via moderne media (website, etc.)	s		7.500	7.500	7.500	7.500
3	1	608.0 Balieverkopen	Sluiten dependance	s		15.000	15.000	15.000	15.000
4	1	608.0 Balieverkopen	Beperken openingstijden gemeentehuis (5 uur per week)	s		13.000	13.000	13.000	13.000
5	1	650.5 APV / Evenementen	APV-vergunningen (met name evenementen) minimaal 100% kostendekkend of bij voorkeur afschaffen / alle (energie)kosten doorberekenen	s	0	25.000	25.000	25.000	25.000
6	1	650.5 APV / Evenementen	APV-vergunningen vereenvoudigen / bij voorkeur afschaffen	i	-25.000	0	0	0	0
7	1	652.2 Brandbestrijding	Taakstelling brandweer cluster IJsselstreek	s		16.700	19.700	19.700	22.700
8	1	601.0 Gemeenteraad	Versoberen budgetten gemeenteraad	s		pm	pm	pm	Pm
9	2	610.1 Actualisatieplannen	Geen veegplannen	i			45.000		
10	2	610.2 Ruimtelijke ordening, verkeer	Geen infrastructurele maatregelen treffen, minimum van wettelijke verplichting uitvoeren	i	25.000	15.000	pm	pm	Pm
11	2	610.3 Particuliere plannen	Volledige kostendekkendheid RO-procedures	s		25.000	25.000	25.000	25.000
12	2	610.8 Gronden en landerijen	Optimaliseren rendement gemeentelijk onroerend goed (verhogen huur / verkoop tegen marktconform tarief)	i				1.050.000	550.000
13	2	613.0 Bouwgrondexploitatie	Herbezinning grondposities / stoppen met rol 'projectontwikkelaar': heroverwegen grondbeleid	i	pm	pm	pm	pm	pm
14	2	613.0 Bouwgrondexploitatie	Infrastructuur bedrijventerrein Hazenberg faseren	i		pm	pm	pm	pm
15	3	615.0 Wegen algemeen	Structureel versoberen / incidenteel (bijv. 1 jaar helemaal niets muv calamiteitenonderhoud). € 100.000 minder voeding uit begroting	s	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000

Bijlage 1. Uitwerking maatregelen per pakket (bij Kadernota 2013-2016)

	Pr.	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel basispakket	i/s	2012	2013	2014	2015	2016
16	3	Wegen, bruggen	Vervangen van de bruggen 5 jaar uitstellen, in 2012 een aangepast plan maken voor gedeeltelijke vervanging na 2016	s		58.814	74.904	74.904	74.904
17	3	Wegen, onkruidbestrijding	Onkruidbestrijding onderhoudniveau verlagen van B- naar C-niveau	s		5.000	5.000	5.000	5.000
18	3	615.4 Openbare verlichting	Kostenreductie openbare verlichting	s		10.000	20.000	30.000	40.000
19	3	615.5 Gladheidsbestrijding	Versoberen gladheidsbestrijding (kleinere route / ander strooi materiaal)	s	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
20	3	616.2 Verkeersregelininstallaties	VRI overdragen aan provincie	s		pm	pm	pm	pm
21	3	616.3 Verkeers- en straatnaamborden	Minimaliseren aantal verkeers- en straatnaamborden (tenzij betaald via centrum- / parkmanagement)	s				3.000	3.000
22	3	617.0 Monumentensubsidies	Beëindigen monumentensubsidies / opheffen reserve / beëindigen monumentencommissie (integreren in CRK)	s	82.000		34.043	34.043	34.043
23	3	621.0 Milieubeheer	Geen verdere stortingen in duurzaamheidsfonds	s	38.692	39.592	139.952	139.952	100.900
24	3	622.1 Kernen en dorpen (groenbeheer)	Versoberen van groen- en boombeheer	i		35.000	147.000	67.000	67.000
25	3	672.0 Begraafplaatsen	Begraafplaatsen: Onderzoek Brummen (2013) ca 10 jaar uitstellen (eerst nieuwe ruimte opgebruiken)	i		30.000			
26	3	672.1 Grafdelven	Begraaftarieven verhogen	s		20.800	20.800	20.800	20.800
27	4	630.3 Participatiebeleid	Maximale inzet Delta (bijv schoonmaak Bhoelle) / sociaal aanbesteden / Wet Werk naar Vermogen. Concrete bedragen zijn gezien landelijke ontwikkelingen rondom Wet werken naar vermogen en Wsw niet te noemen, maar besparing (bij strakke afspraken met GR gemeenten Delta) zal fors kunnen zijn. (50.000 tot 100.000?)	s				50.000	50.000
28	4	631.1 Minimabeleid	Tegemoetkoming lokale belastingen omzetten in vorm van kwijtschelding: kosten worden dan meegenomen in tariefbepaling)	s		pm	pm	pm	pm

Bijlage 1. Uitwerking maatregelen per pakket (bij Kadernota 2013-2016)

	Pr.	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel basispakket	i/s	2012	2013	2014	2015	2016
29	5	668.8 Sociale samenhang en leefbaarheid	SWB nieuwe taken laten uitvoeren binnen bestaand budget (en dus 'oude' taken laten vervallen) / terugbrengen takenpakket	s		pm	pm	pm	pm
30	5	671.2 Gehandicapten / parkeerplaatsen en kaarten	GPk kostendekkend	s		2.500	2.500	2.500	2.500
31	6	642.0 Lokaal onderwijsbeleid, algemeen	Afschaffen bovenwettelijke vergoedingen	s		1.000	2.000	2.000	2.000
32	6	642.1 Lokaal onderwijsbeleid, huisvesting	IHP: één cluster (Pancratius/Wilhelmina) minder en investering conform landelijke basisnorm, zie ook regel 48	s			277.000	277.000	343.000
33	6	647.0 Muziekonderwijs	Nieuwe invulling muziekonderwijs	s		35.000	35.000	35.000	35.000
34	6	664.0 Welzijnsaccommodaties	Geen gemeentelijke bijdrage in MFC / kulturhus in Eerbeek (bestaande voorzieningen aanwezig)	s			30.000	30.000	30.000
35	7	508.0 Gebouwenbeheer, algemeen	Vlaggen op de twee kerktorens op feestdagen en verjaardagen koninklijk huis.	s		3.000	3.000	3.000	3.000
36	7	508.0 Gebouwenbeheer, algemeen	Storting in voorziening gebouwenbeheer, voorziening staat nu 1,1 mlj positief. Jaarlijks storting van € 250.000. Gezien de verwachte uitgaven is het verantwoord van 2013 t/m 2016 per jaar € 100.000 minder te storten.	s		100.000	100.000	100.000	100.000
37	7	5.07.2 Werkplaatsen	Uitbreiding Arnhemsestraat stilleggen en opslag Eerbeek blijven gebruiken voor gladheid	s		5.000	5.000	5.000	5.000
38	7	602.8 Organisatiebeleid / Beleidsondersteuning afdelingen	Maatregelen mbt apparaatkosten, werkwijze organisatie, uitbesteding/samenwerking, versoberen secundaire arbeidsvoorwaarden. Alle werkprocessen vereenvoudigen (bijv. middels LEAN, maximaal delegeren en mandateren).	s		pm	pm	pm	pm
39	7	604.0 Archiefzaken	Abonnementen / lidmaatschappen herzien	s		10.000	10.000	10.000	10.000
40	7	681.0 Belastingen	OZB: verhogen alle belastingtarieven (woningen)	s		100.000	100.000	100.000	100.000
41	7	683.2 Saldo kostenplaatsen	Goedkoper wagenpark	s		9.343	13.080	13.505	51.627
42	3	620 - Afvalverwijdering	Rommelmaktsubsidie afschaffen.	s		1.000	1.000	1.000	1.000

Bijlage 1. Uitwerking maatregelen per pakket (bij Kadernota 2013-2016)

	Pr.	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel basispakket	i/s	2012	2013	2014	2015	2016
43	3	620 - Afvalverwijdering	Evenementencontainers in rekening brengen.	s		5.024	5.024	5.024	5.024
44	2	Ruimtelijke ordening	Afzien van dassentunnel (mjb 2013-2016)	i		2.854	3.854	3.854	3.854
45	4	630 - Participatiebeleid	Bestemmingsreserve: integratie nieuwkomers	i	93.454				
46	3	670 - Recreatieterreinen	Bestemmingsreserve: speelwerktuigen	i	110.722				
47	3	621 - Milieubeheer	Bestemmingsreserve: duurzaamheidsprojecten	i	100.000				
48	6	642 - Huisvesting Onderwijs	Bestemmingsreserve IHP: één cluster (Pancratius/Wilhelmina) minder en investering conform landelijke basisnorm, zie ook regel 32	i	693.000				
49	5	668 - WMO	Bestemmingsreserve: uitvoering Wmo obv gewijzigd beleid	i	250.000				
50	3	615 - Wegen algemeen	Bestemmingsreserve: onderhoud rijwielpaden	i	34.479				
51	2	670 - Toerisme en Recreatie	Bestemmingsreserve: toerisme. Bestemmingsreserve maximeren.	i	50.000				
52	3	614 - Rioleringen	Bestemmingsreserve: rioolrechten	i	323.027				
53	3	620 - Afvalverwijdering	Bestemmingsreserve: afvalstoffenheffing	i	1.110.099				
54	4	630 - Participatiebeleid	Bestemmingsreserve: reïntegratie	i	57.655				
55	6	666 - Jeugdwerk	Bestemmingsreserve: voorzieningen jeugd	i	34.529				
56	2	613.0 Bouwgrondexploitatie	Investerings in Lombok en Elzenbos stopzetten (met name retentievoorziening / muv noodzakelijke BWRM): deze regel betreft rentevoordeel (zie ook onder 72)	s		30.000	30.000	30.000	30.000

Aanvullend pakket

	Pr.	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel aanvullend pakket	i/s	2012	2013	2014	2015	2016
1	1	601.1 College van B&W	Aantal wethouders obv max. 2,25 fte	s			37.000	37.000	37.000
2	1	601.4 Bestuurlijke contacten	Mindere bijdrage aan lidmaatschap VNG	s			3.000	3.000	3.000
3	1	601.6 Internationale contacten	Anders omgaan met internationale contacten	s		pm	pm	pm	pm
4	1	607.3 Bezwaren	Reduceren kosten bezwarencommissie	s		9.000	9.000	9.000	9.000
5	1	652.0 Gebruiksvergunningen	Selectievere handhaving (verantwoordelijkheid vergunninghouder)	s		pm	pm	pm	pm
6	1	652.2 Brandbestrijding	Extra bezuinigingspakket brandweer cluster IJsselstreek	s		11.000	29.791	65.675	105.985
7	1	652.2 Brandbestrijding	Extra taakstelling 10% bureau VNOG (bovenop taakstelling 5% uit lijst versobering, begroting 2012, bijlage 9)	s			20.000	20.000	20.000
8	2	610.0 Ruimtelijke ordening, algemeen	Minimaliseren RO-beleid (incl. archeologie), idem voor milieubeleid. Minimaliseren deelname aan RO-overleggen.	s		pm	pm	pm	pm
9	2	611.0 Volkshuisvestingsbeleid	Geen gemeentelijk volkshuisvestingsbeleid	s		pm	pm	pm	pm
10	2	613.0 Bouwgrondexploitatie	Grondexploitaties 'knippen' (sluiten / opnieuw openen)	i		pm	pm	pm	pm
11	2	613.0 Bouwgrondexploitatie	Uitbreiding bedrijventerrein Hazenberg: ruimere vestigingsmogelijkheden	i		pm	pm	pm	pm
12	2	632.0 Markt in Eerbeek	Verhogen markttarief (o.a. op basis van omzetting middagmarkt --> dagmarkt)	s				5.000	5.000
13	2	632.0 Markt in Eerbeek	Volledig privatiseren weekmarkt	s		pm	pm	pm	pm
14	2	670.0 Recreatieterreinen	Speeltoestellen: afgeschreven toestellen niet meer vervangen - Aansluiten op ontwikkeling mbt bestemmingsreserve	s		26.155	26.155	26.155	26.155
15	2	670.0 Recreatieterreinen	Afbouwen vergoeding park 't Goor	s			4.005	4.005	4.005
16	2	670.2 Toerisme en recreatie	Opbrengst toeristenbelasting naar algemene middelen c.q. aanwenden voor uitvoering reguliere taken zoals groenonderhoud etc.	s	50.000	77.144	77.144	77.144	77.144

Bijlage 1. Uitwerking maatregelen per pakket (bij Kadernota 2013-2016)

	Pr.	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel aanvullend pakket	i/s	2012	2013	2014	2015	2016
17	2	670.3 Plattelandsontwikkeling	Afschaffen fonds Ligt op groen (of uitsluitend nog in geval van minimaal 50% cofinanciering) / idem 'ambitie-investeringen' / dan ook geen bijdragen meer vragen. Niet onder € 122.000 zakken ivm juridische consequenties.	i	pm				
18	3	614.0 Riolen algemeen	Structureel versoberen van regulier jaarlijks terugkerend onderhoud aan riolen en straatkolken. o.a het verlagen van de reinigingscycli. Voorstel is 1 jaarschijf geen onderhoud uit te voeren, muv calamiteitenonderhoud en de ander jaarschijf het reguliere programma uit te voeren. Dit moet dan in afwijking op de regeling betreffende rioolrechten die bepaalt dat vrijval van uitgaven tot lagere rechten leidt.	s		30.000		30.000	
19	3	615.0 Wegen algemeen	Maximaal exploiteren openbare ruimte (reclamezuilen / reclame aan lichtmasten / sponsoring rotondes)	s		3.760	3.760	3.760	3.760
20	3	620.4 Reiniging van wegen	Versoberen vegen verhardingen (van B naar C-niveau)	s		20.000	20.000	20.000	20.000
21	3	620.3 Openbare reiniging	Minder zwerfvuil ruimen (van B- naar C-niveau)	s		6.000	6.000	6.000	6.000
22	3	622.1 Kernen en dorpen (groenbeheer)	Onkruidbestrijding in plantsoenen naar C-niveau	s		40.000	40.000	40.000	40.000
23	3	622.1 Kernen en dorpen (groenbeheer)	Bloembakken/zomergoed/violen opheffen	s		2.000	2.000	2.000	2.000
24	3	622.1 Kernen en dorpen (groenbeheer)	Bladinzameling door eigen dienst ipv uitbesteden aan Delta ivm vrijvallen uren	s		pm	30.000	30.000	30.000
25	3	622.2 Landschappelijke beplanting en bossen	Eikenprocessierups: niet meer bestrijden; alleen waarschuwen	s		31.118	31.118	31.118	31.118
26	3	622.2 Landschappelijke beplanting en bossen	Landschapsubsidie stoppen (of financieren vanuit Ligt op groen)	s		8.000	8.000	8.000	8.000

Bijlage 1. Uitwerking maatregelen per pakket (bij Kadernota 2013-2016)

	Pr.	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel aanvullend pakket	i/s	2012	2013	2014	2015	2016
27	3	672.0 Begraafplaatsen	Begraafplaatsen: Vrijkomende graven Begraafplaats Eerbeek & Hall niet vooraf ruimen maar graf schudden voor nieuwe begrafenis (waar herinrichting niet aan de orde is)	i	10.000				15.000
28	4	631.0 Algemene bijstand	Beperking 10% aandeel gemeente in (meer)kosten algemene bijstand door inzet uitkeringsgerechtigden bij gemeentelijke taken (bijv. groenonderhoud) / werkgelegenheidsprojecten	s		pm	pm	pm	pm
29	4	631.1 Minimabeleid	Minimabeleid maximaal conform wettelijk vereiste + maximale eigen bijdrage	s		35.000	35.000	35.000	35.000
30	5	668.8 Sociale samenhang en leefbaarheid	Heroriëntatie rol/positie wijkraden	s			10.000	10.000	10.000
31	6	642.1 Lokaal onderwijsbeleid, huisvesting	IHP: geen nieuwbouw, wel onderhoud. Zie ook regel 41.	s			221.000	125.000	180.000
32	6	644.0 Leerplicht en leerlingenvervoer	Versoberen tot max. wettelijke verplichting (ca. 400.000-500.000 voor ca. 240 leerlingen) + verhogen eigen bijdrage	s					5.000
33	6	646.0 Bibliotheek en RTV Veluwezoom	Herstructureren bibliotheek	s			80.000	80.000	80.000
34	6	648.0 Amateurkunst en overige cultuur	Hervorming / afbouw subsidie	s			7.000	27.000	27.000
35	6	663.0 Sportbeleid	Hervorming sportbeleid gericht op andere exploitatie van accommodaties, waaronder overwegingen tav privatisering	s		pm	pm	pm	45.000
36	6	660.0 Zwembad Rhienderoord	Verdergaande privatisering	s		pm	pm	pm	pm
37	7	602.8 Organisatiebeleid / Beleidsondersteuning afdelingen	Verdergaande maatregelen mbt apparaatkosten, werkwijze organisatie, uitbesteding/samenwerking, versoberen secundaire arbeidsvoorwaarden.	s		pm	pm	pm	pm
38	7	681.0 Belastingen	Heffing precariorechten voor gebruik openbare ruimte, invoering reclamebelasting, invoering hondenbelasting	s		pm	pm	pm	pm
39	7	681.0 Belastingen	OZB: verhogen alle belastingtarieven (bedrijven)	s		50.000	50.000	50.000	50.000

Bijlage 1. Uitwerking maatregelen per pakket (bij Kadernota 2013-2016)

	Pr.	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel aanvullend pakket	i/s	2012	2013	2014	2015	2016
40	7	681.0 Belastingen	Verhoging toeristenbelasting	s		pm	pm	pm	pm
41	6	642 - Huisvesting Onderwijs	Bestemmingsreserve IHP: geen nieuwbouw, wel onderhoud. Zie ook regel 31.	i	1.100.000				

2012

Bijlage 9: Effecten versobering en fasering

2015

bedragen weergegeven in € waarbij -/- bedragen lagere kosten of hogere inkomsten aangeven

Nr	Onderwerp	2012	2013	2014	2015
1	Stichting Brummen-Krotoszyn	-3.831	-3.831	-3.831	-3.831
2	Te ontvangen/bezoeken relaties	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
3	Stedendriehoek 5% vanaf 2012	-2.783	-2.783	-2.783	-2.783
4	VNOG 5% vanaf 2012	-10.400	-10.400	-10.400	-10.400
5	VNG 5% vanaf 2012	-1.559	-1.559	-1.559	-1.559
6	Vervallen budget inzet stadswachten		-20.420	-20.420	-20.420
	Totaal programma 1	-22.573	-42.993	-42.993	-42.993
7	Inzet reserve toerisme en recreatie voor bestaande toeristische activ.	-83.108	-83.108	-83.108	-83.108
	Totaal programma 2	-83.108	-83.108	-83.108	-83.108
	Totaal programma 3	0	0	0	0
8	Lagere kosten uitbesteding aan Apeldoorn 5%		-40.000	-40.000	-40.000
	Totaal programma 4	0	-40.000	-40.000	-40.000
9	WMO-gelden breder inzetten	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
10	Meer eigen bijdragen bij WRV-voorzieningen	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
11	Taakstelling SWB 5%		-43.000	-43.000	-43.000
	Totaal programma 5	-80.000	-123.000	-123.000	-123.000
12	Nadere criteria subsidiebeleid (waaronder met betrekking tot wijkraden)	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
	<u>Taakstelling 5% op budgetsubsidies:</u>				
13	Bibliotheek	-21.500	-21.500	-21.500	-21.500
14	Rhienderoord	-28.500	-28.500	-28.500	-28.500
15	Niet meer indexeren overige subsidies wo. budgetsubsidies t/m 2014	-50.858	-102.626	-155.325	-155.325
16	GGD 5% vanaf 2012	-15.300	-15.300	-15.300	-15.300
17	Onderwijs huisvesting. Verlaging m2 prijs met € 50	-15.000	-15.000	-30.000	-30.000
18	Onderwijs huisvesting. Vanaf 2020 budgettair neutraal	-149.367	-58.405	-343.844	-343.844
19	Hamonisatie voorschoolseopvang Samengaan KDV en PSZ	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
20	Verdere verlaging budget schoolbegeleiding		-8.333	-20.000	-20.000
21	Muziekonderwijs van 2 naar 1 uur en minder naar muziekverenigingen	-14.500	-35.000	-35.000	-35.000
	Totaal programma 6	-370.025	-359.664	-724.469	-724.469
22	Verlaging investeringsniveau gemeentewerf	-27.007	-39.007	-41.491	-41.491
23	Taakstelling op stijging loonkosten t/m 2014	-133.490	-209.224	-284.708	-284.708
24	Kosten extra opleidingen in relatie tot loonsomstop	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
25	Niet meer indexeren budgetten kosten van derden t/m 2014	-53.180	-107.663	-162.362	-162.362
26	Toeristenbelasting verhogen tot € 1,35.	-336.000	-336.000	-336.000	-336.000
27	Voeding bestemmingsreserve toerisme en recreatie (50% van 24)	168.000	168.000	168.000	168.000
28	Digitaal loket Eerbeek vanaf 2013		-15.000	-15.000	-15.000
	Totaal programma 7	-392.677	-549.894	-682.559	-682.559
	Totaal	-948.381	-1.198.657	-1.696.127	-1.696.127
	Totaal afgerond op € 1.000	-948	-1.199	-1.696	-1.696

Via de 1^e bestuursrapportage 2012 zal een voorstel worden gedaan om voor 2012 de taakstelling van 5% op het subsidie aan de openbare bibliotheken ongedaan te maken.

Brummen Eigen Vermogen Toegelicht

Inleiding

Het financiële begrip “eigen vermogen” komt jaarlijks terug bij de presentatie van de gemeentelijke balans, als onderdeel van de jaarrekening. Mede naar aanleiding van de motie die bij de vaststelling van de programmabegroting 2012 werd aangenomen, wordt in deze notitie ingegaan op de wenselijke hoogte van het Eigen Vermogen in het licht van de elementen die in de motie zijn opgenomen.

Deze notitie is nadrukkelijk niet bedoeld om een totaalbeeld te geven van de Brummense begrotingspositie en de risico's die worden gelopen als het gaat om bijvoorbeeld de bouwgrondexploitatie of verdergaande bezuinigingen op rijksniveau.

1 - De aangenomen motie van de gemeenteraad

De motie die in de raadsvergadering van 3 november 2011 werd aangenomen roept het college op om:

“een systematiek te ontwikkelen waaruit een wenselijke stand van de Algemene vrije reserve volgt ten behoeve van een robuuste bedrijfsvoering en het scheppen van de mogelijkheid van toekomstige eenmalige investeringen en deze voor te leggen aan de raad”.

2 - Welke elementen zitten in de motie

Uit de motie komt naar voren dat de omvang van de algemene vrije reserve zich moet richten op:

- a. Een robuuste bedrijfsvoering;
- b. Toekomstige eenmalige investeringen.

3 – De plaats van de algemene reserve

In Brummen bestaat de algemene reserve uit twee onderdelen, de weerstandreserve en de algemene vrije reserve. De algemene reserve als geheel is een onderdeel van het weerstandsvermogen van de gemeente. Met weerstandsvermogen wordt bedoeld de mate waarin de gemeente Brummen in staat is om middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit direct betekent, dat het beleid omgegooid moet worden. Het weerstandsvermogen van een gemeente geeft de relatie weer tussen de weerstandscapaciteit en de risico's die onvoldoende afgedekt zijn en die van wezenlijke betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

4 – De functie van de weerstandsreserve.

Het bedrag is bedoeld als weerstandscapaciteit om risico's te kunnen afdekken. Het is te beschouwen als een soort ijzeren voorraad. De reserve is op dit moment dus een onderdeel van de totale capaciteit om risico's op te vangen. De omvang daarvan wordt jaarlijks bepaald.

5 – De functie van de algemene vrije reserve (AVR)

De algemene vrije reserve muteert jaarlijks op basis van de volgende effecten:

- a. Verrekenen overschotten/tekorten op de jaarrekening;
- b. Uitruil met de Weerstandreserve op basis van geïnventariseerde risico's;
- c. Afboeken tekorten bouwgrondexploitatie, voor zover niet opgenomen in de weerstandsreserve;
- d. Instellen, vrijvallen of opheffen van bestemmingsreserves;
- e. Toekomstige eenmalige investeringen, zoals centrumplan Eerbeek etc.

De motie van de gemeenteraad richt zich alleen op de omvang van de algemene vrije reserve. De weerstandsreserve blijft hierbij buiten beschouwing.

6 – Zijn er formele voorschriften rond de minimale omvang van een AVR?

Formele wettelijke voorschriften over een minimale omvang van deze reserve zijn er niet. Niet landelijk en ook niet Provinciaal. Dat wordt volledig overgelaten aan het eigen beleid van de gemeente.

Dit maakt dat als wordt gekeken hoe gemeenten in den lande hiermee omgaan er een heel divers beeld ontstaat. De ene gemeente neemt een percentage van de totale uitgaven van de begroting, de andere een percentage van de algemene uitkering uit het gemeentefonds, al of niet met een vermenigvuldigingsfactor.

7 – Hoe kijken Provincies naar de Algemene Reserve in het kader van het financieel toezicht?

De Provincie Utrecht ging in het verleden uit van een bedrag per inwoner om het weerstandsvermogen van Utrechtse gemeenten te beoordelen. Daarbij gold een norm van € 50 per inwoner voor statische gemeenten en € 150 per inwoner voor dynamische gemeenten die meer risico's lopen.

Het bedrag dat gemeenten op deze manier berekenen wordt dan gezien als minimale buffer als weerstandscapaciteit, mede bedoeld voor het opvangen van risico's. Een ruimer begrip dan waar we in Brummen naar zoeken, omdat we voor het opvangen van risico's al een weerstandsreserve hebben.

De Provincie Gelderland hanteert bij het financieel toezicht op de Gelderse gemeenten de volgende "norm" per inwoner voor de "*vrij te besteden algemene reserve*". Ook dit is geen wettelijke norm maar alleen een beoordelingscriterium:

€ 0 - € 40 – Zwak
€ 40 - € 80 – Matig
€ 80 - € 120 – Voldoende
€ 120 - € 160 – Goed
Boven de € 160 - Sterk

Kijken we met een schuin oog naar de benadering van beide Provincies en zien we Brummen als een semi-dynamische gemeente (grondpolitiek), die een *voldoende algemene reserve* wil hebben, dan komen op een "normbedrag" van rond de € 100 per inwoner voor de algemene reserve als totaal. In geld betekent dit dan een reserve van rond de € 2.100.000, voor zowel het afdekken van risico's als eenmalige investeringen.

Omdat we voor het afdekken van risico's al een weerstandsreserve hebben van ruim € 3.900.000 zou dat betekenen dat er ten opzichte van de "norm" geen algemene vrije reserve zou hoeven te zijn.

Alleen is er dan geen ruimte voor toekomstige eenmalige investeringen.

8 – Het verloop van de Brummense algemene reserve vanaf 2003

Het verloop van de algemene reserve, verdeeld in algemene vrije- en weerstandsreserve is de afgelopen jaren als volgt geweest:

Jaar	Algemene vrije reserve	Weerstandsreserve	Totaal algemene reserve
1-1-2003	12.355.000	2.950.000	15.305.000
1-1-2004	7.907.000	6.750.000	14.657.000
1-1-2005	7.323.000	6.750.000	14.073.000
1-1-2006	3.799.000	4.496.000	8.295.000
1-1-2007	5.780.000	4.496.000	10.276.000
1-1-2008	5.847.000	4.496.000	10.343.000
1-1-2009	2.572.000	3.454.000	6.026.000
1-1-2010	2.582.000	3.561.000	6.143.000
1-1-2011	2.882.000	3.345.000	6.227.000
1-1-2012 *	752.000	3.928.000	4.680.000
Totaal 10 jaar	51.799.000	44.226.000	96.025.000
Gemiddeld laatste 10 jaar	5.179.900	4.422.600	9.602.500

* rekening gehouden met het voorstel om via de jaarstukken 2011 de weerstandsreserve aan te vullen met € 1.000.000.

Deze ontwikkeling kunnen we niet gebruiken om daaruit een norm te ontwikkelen. Immers, het verleden zegt niets over de huidige bedrijfsvoering en toekomstige ontwikkelingen.

9 – De stresstest die door de accountant gemaakt gaat worden

Onze huisaccountant Ernst en Young heeft via een indicatieve quick scan een zogenoemde “stresstest” uitgevoerd. Via deze test krijgen we een indicatie van financiële flexibiliteit van onze gemeente. Een van de vijf hoofdonderwerpen in de test zijn de reserves en het weerstandsvermogen. Misschien dat de uitkomst van de test nog aanknopingspunten biedt voor de gewenste omvang van de algemene vrije reserve in de toekomst. Op het moment dat deze notitie is geschreven was de uitkomst van de test nog niet beschikbaar.

10 – Het Financieel Beleid van de gemeente Brummen

Het financieel beleid van onze gemeente was en is sober en solide.

Solide in die zin dat er:

- voor het afdekken van risico's binnen de begroting, inclusief (een deel van) de bouwgrondexploitatie een weerstandsreserve aanwezig is;
- voor specifieke doeleinden bestemmingsreserves zijn gecreëerd;
- voor verplichtingen en renovatiedoelinden voorzieningen in het leven zijn geroepen;
- een aantal keren extra is afgeschreven op activa met een maatschappelijk nut, waardoor naar de toekomst toe begrotingsruimte is ontstaan vanwege wegvallende kapitaallasten.

11 – Het bepalen van de Brummense norm

- Door het hanteren van een strikte begrotingsdiscipline is de kans op een negatieve uitkomst van de jaarrekening gering. Een buffer in de reserve van € 100.000 moet daarom voldoende zijn;
- Jaarlijks worden de risico's beoordeeld. Op basis daarvan blijkt van jaar tot jaar dat de weerstandsreserve moet worden aangepast. Gelet op de nieuwe taken die de gemeente krijgt, in combinatie met minder geld voor bestaande taken, zoals bijvoorbeeld het re-integratiebeleid, is een buffer van € 400.000 in de reserve gewenst;
- Er zullen altijd incidentele ontwikkelingen cq. investeringen voorkomen die zich lenen om uit de reserve te dekken. Een recent voorbeeld is natuurlijk het besluit om de ontwikkeling van het centrumplan Eerbeek te ondersteunen en hiervoor incidentele middelen in te zetten. Ook in regionaal verband zijn onderwerpen denkbaar die een middeleninzet kunnen vragen. Voor deze zaken is een buffer in de reserve wenselijk van € 500.000.

Bovenstaande onderdelen houden in dat een bedrag van € 1.000.000 in de reserve beschikbaar moet zijn als ondergrens.

12 – Een norm bepalen is één, bereiken en handhaven is twee

Uitgaande van de € 1.000.000 als norm en kijkend naar de stand per 1-1-2012 van afgerond € 752.000, dan rijzen er een aantal vragen:

Wanneer moet de norm worden bereikt, dus hoe wordt de aanvulling met € 248.000 gedaan?

Via de jaarrekening 2011 is de werkelijke stand per 1 januari 2012 van € 752.000 naar voren gekomen. Dit betekent, dat er de komende jaren € 248.000 bijgespaard zal moeten worden, los van een eventuele inzet van de reserve. In de komende MJB 2013-2016 en de programmabegroting 2013 moet daarom een spaarbedrag worden opgenomen.

Hoeveel jaar neemt deze aanvulling in beslag?

Het zal duidelijk zijn dat € 248.000 sparen ten laste van de exploitatiebegroting nooit in één jaar zal kunnen, maar meerjarig bekeken moet worden. Er is ook geen noodzaak om een aanvulling in de reserve in 1 à 2 jaar te realiseren. Immers, bij begrotingtekorten zullen direct ombuigingsmaatregelen worden getroffen en bij een toename van risico's is de aanvulling van de weerstandsreserve uit de algemene vrije reserve in principe eenmalig.

Vandaar dat een periode van maximaal 4 jaar kan worden aangehouden om de algemene vrije reserve aan te vullen tot het gewenste niveau van € 1.000.000. Deze norm komt overeen met de 4 jaar die bij de ontwikkeling van de tarieven voor de afvalstoffenheffing en de rioolrechten wordt aangehouden, in relatie tot de voorzieningen die we daar voor hebben. Via die methodiek worden tariefontwikkelingen niet in één jaar verwerkt maar gemiddeld over 4 jaar.

Deze methode kan ook voor de ontwikkeling van de AVR worden aangehouden. Dus een voortschrijdend 4-jaarlijks gemiddelde. Bij wijze van voorbeeld de volgende voorbeelden:

Streefbedrag AVR per eind 2016 1.000.000

Vanuit jaarrekening 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Stand AVR 1/1	752.000	752.000	814.000	876.000	938.000	1.000.000
Spaarbedrag via begroting 2013		62.000	62.000	62.000	62.000	
31-dec	752.000	814.000	876.000	938.000	1.000.000	1.000.000

In dit voorbeeld is de werkelijke stand van de AVR per 1-1-2012 € 752.000 en er zijn verder geen toevoegingen en/of onttrekkingen gepland. De begroting 2012 is al vastgesteld dus te beginnen in 2013 zal een spaarbedrag geraamd moeten worden. Via de MJB 2013-2016 en de programmabegroting 2013 wordt een spaarbedrag van € 62.000 per jaar opgevoerd.

Bijlage 3. Uitwerking motie 3-11-2011 rond wenselijke stand van de algemene vrije reserve AVR

Streefbedrag AVR per eind 2017 1.000.000

Vanuit jaarrekening 2012	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Stand AVR 1/1	752.000	652.000	714.000	710.500	807.000	903.500
Inzet reserve obv besluitvorming	-100.000		-100.000			
Spaarbedrag via begroting 2014		62.000	96.500	96.500	96.500	96.500
31-dec	652.000	714.000	710.500	807.000	903.500	1.000.000

In het tweede voorbeeld zijn we een jaar verder. De werkelijke stand van de AVR per 1-1-2013 is € 652.000 geworden omdat er in 2012 toch een onttrekking is geweest. Verder is in de begroting 2013 een toevoeging geraamd van € 62.000 (zoals eerder gepland) en is er in 2014 een onttrekking voorzien van € 100.000. Om eind 2017 (voortschrijdend) toch € 1.000.000 beschikbaar te hebben, moet er vanaf 2014 niet € 62.000 worden bijgestort maar € 96.500.

De dekking van de bedragen die jaarlijks worden gespaard

De spaarbedragen zullen jaarlijks bij het opstellen van de meerjarenbegroting in het voorjaar en de programmabegroting in het najaar opnieuw worden bepaald. Ze maken daarmee onderdeel uit van de totale begroting.